ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

Циклова комісія з бізнесу та управління

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Фахового коледжу
ЗВО «Університет Короля Данила»
_____Володимир ЯСЛИК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ»

Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право.

Спеціальність D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок.

Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування».

Освітньо-професійний ступінь – *фаховий молодший бакалавр.*

Статус дисципліни – *обов'язкова.*

Мова викладання, навчання та оцінювання – *українська.*

Івано-Франківськ, 2026

Розробник:

ТАЦЯК Андрій Михайлович – спеціаліст вищої категорії, викладач циклової комісії з бізнесу та управління Фахового коледжу ЗВО «Університет Короля Данила».

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії з бізнесу та управління
Протокол № 1 від 26 серпня 2026 р.
Голова циклової комісії **Андрій ЦЮЦЯК**

Схвалено методичною радою
Фахового коледжу
ЗВО «Університет Короля Данила»
Протокол № 1 від 27 серпня 2026 р.
Голова методичної ради **Олег КЛІЩ**

ВСТУП

Мета вивчення дисципліни – формування у здобувачів фахової передвищої освіти системи знань і практичних навичок щодо ефективного управління особистими та сімейними фінансами, здійснення підприємницької діяльності, оптимізації доходів і витрат, раціонального використання послуг фінансових інститутів та забезпечення власної фінансової безпеки.

Предмет навчальної дисципліни – особисті, сімейні та підприємницькі фінансові ресурси в процесах їх формування, бюджетування, інвестування, оподаткування та захисту, а також інструменти їх залучення й розміщення у банківському та небанківському секторах економіки.

Завдання: засвоєння здобувачами фахової передвищої освіти теоретичних і практичних навичок управління особистими та сімейними доходами і витратами, здійснення підприємницької діяльності, набуття досвіду аналізу сімейного бюджету, оподаткування й інвестування, а також формування спроможності критично оцінювати ризики та раціонально взаємодіяти з банківським і небанківським фінансовими секторами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

1) організаційні засади зайнятості населення, побудови кар'єри, провадження підприємницької діяльності, значення установчих документів та соціальні гарантії найманих працівників;

2) структуру та класифікацію доходів і витрат сім'ї, види й методи ведення сімейного бюджету, а також порядок аналізу впливу інфляційних процесів на реальні доходи домогосподарств;

3) види та цілі стягнення податків, їх функції у бюджетній системі держави;

4) функції Національного банку України, класифікацію банківських послуг та порядок відкриття й обслуговування банківських рахунків;

5) правовий статус, види послуг та принципи діяльності небанківських фінансових установ (кредитних спілок, ломбардів, лізингових компаній).

6) класифікацію депозитів та інвестицій, особливості нарахування відсоткових ставок і механізми системи гарантування вкладів;

7) параметри кредитування, види відсоткових ставок, структуру вартості кредиту, поняття кредитоспроможності та кредитної історії;

8) ризики використання банківських карток, способи управління ними, індикатори фінансових пірамід, ознаки шахрайства та засади запобігання відмиванню грошей.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **уміти:**

1) обґрунтовувати вибір форми зайнятості та виду підприємницької діяльності, розробляти установчі документи суб'єктів господарювання та застосовувати законодавчі норми щодо захисту прав працівників;

2) оцінювати, класифікувати та аналізувати сімейний бюджет, джерела доходів і напрями витрат сім'ї з урахуванням інфляційних чинників;

3) складсти, вести та оптимізувати сімейний бюджет, забезпечуючи його збалансованість між надходженнями та видатками;

4) розраховувати податкові зобов'язання та оцінювати вплив податкового навантаження на доходи громадян і підприємств;

5) обирати необхідні банківські послуги, аналізувати умови відкриття та використання поточних і карткових рахунків;

6) порівнювати й оцінювати умови надання послуг кредитними спілками, ломбардами та лізинговими компаніями;

7) обчислювати дохідність депозитів та інвестицій, враховуючи види відсоткових ставок і рівень ризикованості вкладів.

8) розраховувати реальну річну відсоткову ставку, аналізувати Паспорт споживчого кредиту, кредитний договір та оцінювати власну кредитоспроможність;

9) застосовувати інструменти захисту персональних даних та банківських карток, ідентифікувати ознаки фінансових пірамід і протидіяти шахрайським схемам.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

		Денна форма	Заочна форма
Курс		**1**	**-**
Семестр		**2**	**-**
Кількість кредитів ECTS (год.)		**3 (90 год.)**	**-**
Аудиторні навчальні заняття, год.	лекції	**24**	**-**
	семінарські	**22**	**-**
Самостійна робота, год		**44**	**-**
Форма підсумкового контролю	залік	**залік**	**-**

СТРУКТУРНО–ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Пререквізити	Постреквізити
Вступ у спеціальність	Фінанси
	Бухгалтерський облік

ЗАГАЛЬНІ ТА СПЕЦІАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

яких набувають студенти внаслідок вивчення навчальної дисципліни «Основи фінансової грамотності» згідно з освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування»

Результати навчання	Код та назва компетентності
РН 3. Знати економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, що існують між фінансовими процесами та економічними явищами.	СК 1. Здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв'язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. СК 4. Розуміння принципів організації фінансових відносин.
РН 4. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.	

ПОЛІТИКА КУРСУ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Фаховому коледжі ЗВО «Університету Короля Данила», студенти зобов'язані виконувати вимоги освітньо-професійної програми, графік освітнього процесу й вимоги навчального плану.

ПОВЕДІНКА В АУДИТОРІЇ

Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися норм і правил внутрішнього розпорядку відповідно до Статуту Університету, Положення про Фаховий коледж і Положення про систему внутрішнього розпорядку.

1. Студент повинен з'являтися на заняття без запізнень. Про початок і закінчення занять інформує розклад, доступний в електронному чи паперовому вигляді.
2. Студенти заходять в аудиторію тільки після того, як її залишать викладач і група, що мали там попереднє заняття.
3. Студенти повинні бути в аудиторії перед початком заняття, приходити раніше викладача.
4. Перед початком заняття студент має вимкнути звук мобільного телефона й інших пристроїв. Таке міжнародне правило етикету стосується не тільки навчального процесу, а й будь-яких офіційних заходів. Користуватися ґаджетами під час заняття в цілях, що не пов'язані з навчальним процесом чи порушують його, не дозволяється.
5. В аудиторії слід поводитися виховано, стримано, уважно слухати викладача й бути активним учасником навчального процесу.
6. Потрібно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку коледжу, бути толерантними, доброзичливими й виваженими у спілкуванні зі студентами й викладачами.
7. У разі дистанційної форми навчання присутність студента на практичному занятті передбачає обов'язково увімкнути камеру, а також активність та уважність.

ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

На початку вивчення курсу викладач знайомить студентів з основними пунктами Положення про академічну доброчесність, відповідно до якого й здійснюється навчальний процес.

Студент зобов'язаний:

1. Поважати права всіх членів академічної спільноти ЗВО «Університет Короля Данила», Фахового коледжу зокрема.
2. Дотримуватися гендерної, расової, етнокультурної, міжконфесійної та політичної толерантності.
3. Не фальшувати, не підробляти документи, що стосуються навчального процесу.
4. Не списувати, не використовувати шпаргалки й інші підказки під час проміжного чи підсумкового контролю.
5. Поводитися гідно, навчатися сумлінно, бути чесним у міжособистісному спілкуванні.
6. Не пропонувати й не надавати членам академічної спільноти ЗВО «Університет Короля Данила», Фахового коледжу зокрема, неправомірної вигоди, не займатися протекціонізмом.

ВІДПРАЦЮВАННЯ ПРОПУЩЕНИХ ЗАНЯТЬ
Відповідно до Положення про систему контролю та оцінювання знань здобувачів освіти Фахового коледжу ЗВО «Університет Короля Данила» усі пропущені заняття, а також отримані негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані в установлений термін.
ОСКАРЖЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ПРОВЕДЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ (СЕМЕСТРОВОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ)
Оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів відповідно до Положення про систему контролю та оцінювання знань здобувачів освіти Фахового коледжу ЗВО «Університет Короля Данила» розглядає та вирішує проректор з навчальної роботи на підставі заяви студента або подання директора Фахового коледжу.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ДІАГНОСТИКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Результати навчання	**Методи навчання**	**Форми та методи оцінювання**
Освітній компонент «Основи фінансової грамотності»		
РН 3. Знати економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв’язки, що існують між фінансовими процесами та економічними явищами.	Словесні методи (лекція, розповідь-пояснення, бесіда). Наочні методи (ілюстрування, мультимедійні методи). Практичні методи (вправи, практичні роботи). Метод самостійної роботи. Робота під керівництвом викладача. Інтерактивні методи (дискусія, мозковий штурм).	Залік. Поточний контроль. Усний контроль. Письмовий контроль. Тестовий контроль.
РН 4. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.		

Система оцінювання результатів навчання здобувачів освіти 1 курсу дисципліни «Основи фінансової грамотності» здійснюється відповідно до Положення про систему контролю та оцінювання знань здобувачів освіти Фахового коледжу ЗВО «Університет Короля Данила». Кожен вид контролю передбачений з урахуванням результатів навчання.

Поточний контроль – усне опитування та виконання письмових завдань (тестів), виступи, презентації на практичних заняттях. Оцінювання здійснюється за національною дванадцяти бальною шкалою – «1», «2»; «3»; «4»; «5», «6», «7», «8», «9», «10», «11», «12».

Фіксація поточного контролю здійснюється в «Електронному журналі обліку успішності академічної групи». У разі відсутності здобувача освіти на занятті виставляється «н». За результатами поточного контролю у Журналі автоматично обчислюється підсумкова оцінка та здійснюється підрахунок пропущених занять. Усереднена оцінка переводиться в 100-бальну шкалу згідно нижченаведеної таблиці.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки здобувачі освіти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість «н» в журналі буде виставлено «1» (один) бал без права перездачі.

Здобувачі освіти повинні мати оцінки з не менше 50 % аудиторних занять.

До підсумкового контролю допускаються здобувачі освіти, які за результатами поточного контролю отримали 35 балів і більше. Усі здобувачі освіти, що отримали 34 бали і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться для встановлення рівня досягнення здобувачами освіти програмних результатів навчання з навчальної дисципліни (освітнього компонента), після завершення вивчення дисципліни.

Підсумковий контроль знань визначається сумою оцінок за виконані практичні роботи протягом семестру та оцінкою за підсумкове заняття. За результатами підсумкового контролю здобувач освіти може отримати 40 балів. Здобувачі освіти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не склали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях, оцінюється в балах (національної шкали, 100-бальної шкали й шкали ЄКТС) і є сумою балів, отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Здобувачі освіти можуть підвищувати свій рейтинг під час екзаменаційній сесії через одноразову повторну перездачу, попередньо подавши заяву адміністрації коледжу не пізніше одного робочого дня після сесії.

Одержаний при підвищенні рейтингу результат буде остаточним при виставленні підсумкового контролю.

Здобувачі освіти, які не з'явилися на екзамени без поважних причин, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку.

Оцінювання самостійної роботи проводиться як під час поточного, так і під час підсумкового контролю знань.

Оцінювання самостійної роботи, яка передбачена в тематичному плані дисципліни разом з аудиторною роботою, здійснюється під час проведення практичних занять. Поточний контроль передбачає усну відповідь, написання доповіді та виступ, есе, вирішення тестових завдань, ситуаційних задач, виконання індивідуальних завдань, відпрацювання практичних навичок тощо.

Виставлення балів за самостійну роботу під час поточного контролю обов'язково супроводжується оцінювальними судженнями. Бали додаються до балів, які отримав здобувач освіти під час поточного контролю, але не більше, ніж кількість балів з оцінювання окремої теми заняття.

Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних занять, контролюється під час підсумкового контролю.

Самоконтроль передбачений у формі питань для самоконтролю, які розміщено на сторінці навчальної дисципліни «Основи фінансової грамотності» в Системі дистанційної освіти.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

(за 12-бальною шкалою)

Шкала в балах	Оцінка шкали ECTS	Національна шкала
90-100 балів	A	10-12 («відмінно»)
83-89 балів	B	9 («дуже добре»)
75-82 бали	C	7-8 («добре»)
67-74 бали	D	6 («задовільно»)
60-66 балів	E	4-5 («достатньо»)
35-59 балів	FX	3 («незадовільно»)
0-34 бали	F	1-2 («неприйнятно»)

При цьому, оцінки повинні відповідати таким критеріям:

«відмінно»:

12 балів – здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні нахили, вміє здобувати знання без сторонньої допомоги, глибоко знає та розуміє інформацію, використовує її усвідомлено у різних ситуаціях, застосовує здобуті знання і вміння, усвідомлює ризики і прогнозує наслідки;

11 балів – здобувач освіти вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює явища і факти, вміє застосовувати знання у нестандартних ситуаціях, демонструє глибоке та впевнене розуміння фактів і явищ, знаходить інформацію та аналізує її;

10 балів – здобувач освіти виявляє початкові творчі здібності, вміє самостійно знаходити інформацію, знає і розуміє сутність та закономірності фінансової грамотності, висловлює логічні зв'язки між об'єктами і фактами, застосовує здобуті знання і навички у практичних ситуаціях, здійснює різні види діяльності;

«дуже добре»

9 балів – здобувач освіти вільно володіє навчальним матеріалом, знає та вміє застосовувати його на практиці, самостійно розв’язує завдання відомими способами, переконливо аргументує свої висновки;

«добре»

8 балів – здобувач освіти вміє порівнювати, узагальнювати та систематизувати інформацію під керівництвом викладача, самостійно застосовує знання на практиці, контролює власні дії та виправляє помилки в межах запропонованих завдань;

7 балів – здобувач освіти здатний застосовувати знання у стандартних управлінських ситуаціях, вміє частково контролювати власну діяльність, знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію для виконання завдань та проблемних ситуацій, відповідає на окремі питання за опрацьованою інформацією;

«задовільно»

6 балів – здобувач освіти здатний відтворити значну частину теоретичного матеріалу, знає і розуміє основні положення фінансової грамотності, за допомогою викладача може порівнювати інформацію, робити висновки та виправляти помилки;

«достатньо»

5 балів – здобувач освіти володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину, може пояснити окремі поняття, застосовує частково інформацію, отриману від викладача;

4 бали – здобувач освіти володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює механічно, без достатнього розуміння змісту; відтворює за зразком інформацію, отриману із запропонованих джерел;

«незадовільно»

3 бали – здобувач освіти володіє лише окремими фрагментами матеріалу, що становлять дуже незначну частину знань у сфері фінансової грамотності;

«неприйнятно»

2 бали – здобувач освіти володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виконує прості завдання за наданим зразком, знаходить у почутому або прочитаному відповіді на прості питання;

1 бал – здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання та відтворення окремих фактів чи термінів, що позначаються окремими словами або реченнями.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Основи фінансової грамотності»

1. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Зайнятість і підприємництво

1. Форми зайнятості.
2 Порядок формування винагороди за працю.
3 Побудова кар'єри.
4 Підприємництво як вид господарської діяльності.
5 Засновницький договір і статут.
6 Принципи підприємницької діяльності.
7 Умови здійснення підприємницької діяльності.
8 Право найму працівників і соціальні гарантії при використанні їх праці.

Тема 2. Доходи і витрати сім'ї

1. Поняття і класифікація доходів сім'ї.
2. Поняття та класифікація витрат сім'ї.
3. Витрати та інфляція.

Тема 3. Планування та ведення сімейного бюджету

1. Види сімейного бюджету. Способи ведення сімейного бюджету.
2. Класифікація сімейного бюджету за рівнем збалансованості між надходженнями й видатками.
3. Складання сімейного бюджету.

Тема 4. Податки

1. Податки та їх види.
2. Основні цілі стягнення податків: дохід бюджету, розподіл, регулювання, представництво.

Тема 5. Банки та банківські послуги

1. Функції Національного банку України.
2. Класифікація банківських послуг.
3. Рахунки у банках.

Тема 6. Небанківські фінансові установи

1. Послуги кредитних спілок і кому вони надаються.
2. Права учасників кредитної спілки. Вибір кредитної спілки.
3. Послуги ломбарду.
4. Характеристика діяльності лізингових компаній.

Тема 7. Заощадження та інвестування

1. Види депозитів.
2. Особливості відсоткових ставок за депозитами.
3. Гарантування банківських вкладів.
4. Поняття та класифікація інвестицій.

Тема 8. Запозичення та кредит

1. Кредити для споживачів і підприємств.
2. Підстави для здійснення позики та контроль за рівнем заборгованості.
3. Вартість кредиту.
4. Види відсоткових ставок за кредитом.
5. Загальні витрати за споживчим кредитом і реальна річна відсоткова ставка.
6. Особливості надання та виплати кредитів.
7. Паспорт споживчого кредиту. Кредитоспроможність і кредитна історія. Кредитний договір.
8. Відповідальність позичальника у випадку порушень договору.

9 Кредитна картка.

Тема 9. Фінансова безпека і шахрайство. Фінансові піраміди

1. Ризики, на які наражаються власники банківських карт та способи управління ними.
2. Фінансові піраміди як різновид шахрайства, її ознаки та ризики.
3. Відмивання грошей.

2.ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН									
№	Назва теми	Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
		всього	лекції	семінарські заняття	самостійна робота	**всього**	лекції	семінарські заняття	самостійна робота
1	Зайнятість і підприємництво	12	4	4	4	-	-	-	-
2	Доходи і витрати сім'ї	8	2	2	4	-	-	-	-
3	Планування та ведення сімейного бюджету	10	2	2	6	-	-	-	-
4	Податки	8	2	2	4	-	-	-	-
5	Банки та банківські послуги	10	2	2	6	-	-	-	-
6	Небанківські фінансові установи	10	2	2	6	-	-	-	-
7	Заощадження та інвестування	12	4	2	6	-	-	-	-
8	Запозичення та кредит	12	4	4	4	-	-	-	-
9	Фінансова безпека і шахрайство. Фінансові піраміди	8	2	2	4	-	-	-	-
	Всього годин на вивчення дисципліни	**90**	**24**	**22**	**44**	-	-	-	-

3.ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ заняття	Теми лекцій	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Лекція 1, 2	Зайнятість і підприємництво	4	-
Лекція 3	Доходи і витрати сім'ї	2	-
Лекція 4	Планування та ведення сімейного бюджету	2	-
Лекція 5	Податки	2	-
Лекція 6	Банки та банківські послуги	2	-
Лекція 7	Небанківські фінансові установи	2	-
Лекція 8, 9	Заощадження та інвестування	4	-
Лекція 10, 11	Запозичення та кредит	4	-
Лекція 12	Фінансова безпека і шахрайство. Фінансові піраміди	2	-
Всього лекційних занять		**24**	**-**

4.ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ заняття	Тема заняття	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1, 2	Зайнятість і підприємництво	4	-
3	Доходи і витрати сім'ї	2	-
4	Планування та ведення сімейного бюджету	2	-
5	Податки	2	-
6	Банки та банківські послуги	2	-
7	Небанківські фінансові установи	2	-
8	Заощадження та інвестування	2	-
9, 10	Запозичення та кредит	4	-
11	Фінансова безпека і шахрайство. Фінансові піраміди	2	-
Всього семінарських занять		**22**	-

САМОСТІЙНА РОБОТА

Назва теми	Зміст завдання для самостійної роботи	Кількість годин		Рекомендовані джерела інформації
		денна форма	заочна форма	
Тема 1. Зайнятість і підприємництво	Фінансова грамотність населення. Фінансова етика та культура. Безробіття Обмеження при здійсненні підприємницької діяльності	4	-	**2,3,4,6,9, 10, 12**
Тема 2. Доходи і витрати сім'ї	Багатство сім'ї Фінансові цілі та фінансові рішення	4	-	**2,3,4,6,9,10,**
Тема 3. Планування та ведення сімейного бюджету	Формулювання фінансових цілей. Облік та прогнозування надходжень і витрат сім'ї	6	-	**2,3,4,6,9, 10, 20**
Тема 4. Податки	Податкові пільги. Роль благодійності в оптимізації податкових обов'язків та підтримці громадських ініціатив	4	-	**2,4,9,10, 14,20**
Тема 5. Банки та банківські послуги	Платіжні системи. Перекази коштів	6	-	**2,4,9,10,11 14,15, 20**
Тема 6. Небанківські фінансові установи	Система пенсійного забезпечення в Україні. Ризики користування послугами небанківських фінансових установ	6	-	**2,4,9,10, 13,14**
Тема 7. Заощадження та інвестування	Інвестування – розміщення капіталу в різних активах	6	-	**2,3,4,5,6,9, 10, 12,20**
Тема 8. Запозичення та кредит	Основні умови обрання фінансової установи для отримання кредиту та підтримки власної кредитоспроможності	4	-	**2,4,9,10,11 14,15, 19,20**

Тема 9. Фінансова безпека і шахрайство. Фінансові піраміди	Фінансове шахрайство. Крадіжка персональних даних	4	-	**1,2,4,7,9,10, 11, 14,15, 20**
Всього самостійної роботи		**44**	**-**	

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ
ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Фінансова грамотність населення.
2. Фінансова етика та культура.
3. Безробіття
4. Форми зайнятості.
5. Порядок формування винагороди за працю.
6. Побудова кар'єри.
7. Підприємництво як вид господарської діяльності.
8. Засновницький договір і статут.
9. Принципи підприємницької діяльності.
10. Умови здійснення підприємницької діяльності.
11. Обмеження при здійснення підприємницької діяльності.
12. Право найму працівників і соціальні гарантії при використанні їх праці.
13. Поняття і класифікація доходів сім'ї.
14. Поняття та класифікація витрат сім'ї.
15. Витрати та інфляція.
16. Багатство сім'ї.
17. Фінансові цілі та фінансові рішення.
18. Види сімейного бюджету. Способи ведення сімейного бюджету.
19. Класифікація сімейного бюджету за рівнем збалансованості між надходженнями й видатками.
20. Складання сімейного бюджету.
21. Облік та прогнозування надходжень і витрат сім'ї.
22. Податки та їх види.
23. Основні цілі стягнення податків: дохід бюджету, розподіл, регулювання, представництво.
24. Податкові пільги.
25. Роль благодійності в оптимізації податкових обов'язків та підтримці громадських ініціатив
26. Функції Національного банку України.
27. Класифікація банківських послуг.
28. Рахунки у банках. Види рахунків у банках.
29. Порядок відкриття та закриття рахунків.
30. Платіжні системи.
31. Порядок здійснення переказів коштів.
32. Послуги кредитних спілок і кому вони надаються.
33. Права учасників кредитної спілки. Вибір кредитної спілки.
34. Послуги ломбарду.
35. Характеристика діяльності лізингових компаній.
36. Система пенсійного забезпечення в Україні.
37. Ризики користування послугами небанківських фінансових установ
38. Види депозитів.
39. Особливості відсоткових ставок за депозитами.

40. Гарантування банківських вкладів.
41. Інвестування – розміщення капіталу в різних активах.
42. Поняття та класифікація інвестицій.
43. Кредити для споживачів і підприємств.
44. Підстави для здійснення позики та контроль за рівнем заборгованості.
45. Вартість кредиту.
46. Види відсоткових ставок за кредитом.
47. Загальні витрати за споживчим кредитом і реальна річна відсоткова ставка.
48. Особливості надання та виплати кредитів.
49. Паспорт споживчого кредиту. Кредитоспроможність і кредитна історія. Кредитний договір.
50. Відповідальність позичальника у випадку порушень договору.
51. Основні умови обрання фінансової установи для отримання кредиту та підтримки власної кредитоспроможності.
52. Ризики, на які наражаються власники банківських карт та способи управління ними.
53. Фінансові піраміди як різновид шахрайства, її ознаки та ризики.
54. Відмивання грошей.
55. Фінансова безпека і фінансове шахрайство.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна:

1. Близнюк Т., Кирий В., Голубкін С. Фінансове шахрайство як загроза фінансової безпеки підприємства: сучасні виклики та методи протидії. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки,* 2025, том 338. № 1. С. 535-541.

2. Гончаренко І. Г., Бережна Л. В., Березіна О. Ю. Інтерактивний посібник з фінансової грамотності. Черкаси, 2024. 120 с. URL : https://er.chdtu.edu.ua/handle/ChSTU/5471

3. Геращенко О. Економіка. Власний бізнес. Перший крок. Київ: Фоліо, 2020. 123 с

4. Дев'ятка О. Фінансова грамотність для початківців: 11 унікальних порад, які вас шокують! *Гривня*. 2023. 25 березня. URL: https://www.grivnya.in.ua/finansova-gramotnist/finansova-gramotnist-dlya-pochatkivciv/

5. Зінченко О. А., Павліщий Д. О., Зінченко Д. С. Інвестиційні ресурси: сутність, механізм залучення та роль в економічному розвитку підприємства. Reporter of the Priazovskyi state technical university. 2017. Вип. 33. С. 50-57.

6. Івашків Т.С. Борович О.В. Теоретико-методологічний аналіз номінальної жорсткості заробітної плати в умовах макроекономічної нестабільності. Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор». 2026. № 1 (84). С. 201-205.

7. Кравчук Н.Я., Колісник О.Я., Мелих О.Ю. Фінансова безпека: навчально-методичний посібник. Тернопіль: Вектор, 2020. 277 с.

8. Мельник С. Шевченко Н., Висоцька І. Банківська система : навчальний посібник у схемах і таблицях. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. 184 с. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/6608.

9. Національна стратегія розвитку фінансової грамотності до 2030 року. URL: https://business.diia.gov.ua/uploads/8/41540-nbu_strategy_fingramotnosti_2030.pdf.

10. Письменний В.В. Фінансова грамотність: підручник для 10 (11) класу закладів загальної середньої освіти. Тернопіль: Астон, 2023. 240с. https://drive.google.com/file/d/1ei5JB_vG737qwHEB6wPw-iAsTODlFrIK/view.

11. Про затвердження Правил розрахунку банками України загальної вартості кредиту для споживача та реальної річної процентної ставки за договором про споживчий кредит : Постанова правління НБУ від 08.06.2017 № 49. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0049500-17#Text.

12. Ролік В., Войтицька Л., Тригуб О. Підприємництво і фінансова грамотність: підручник. Київ: 2025. 133 с.

13. Тимоць М., Борович О. Сучасний стан небанківського фінансового ринку в Україні. Stredoevropsky vestnik pro vedu a vyzkum. 2026. Т. 1, № 7. С. 163-173.

14. Фінансова грамотність методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти економічних та неекономічних спеціальностей. Укл.: Парубець О. М., Кальченко О. М. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2024. 34 с. URL: https://ir.stu.cn.ua/server/api/core/bitstreams/40dbe470-70b8-45ac-af0d-427eb2d9182d/content.

15. Ушакова О.А. Банківські операції : навч. посіб. Рівне: НУВГП. 2021. 226 с.

Додаткова література:

16. Гільберг Т., Суховій О. Підприємництво і фінансова грамотність : підруч. Київ : Генеза, 2025. 176 с. URL : https://files.pidruchnyk.com.ua/uploads/book/8-klaspidpryemnytstvo-gilberg-2025.pdf.

17. Кийосаки Р., Лектер Ш. Бедный папа, богатый папа. Минск : Попурри, 2009. 272 с.

18. Методика викладання фінансової грамотності : навч. посіб. / Т. О. Кізима, В. В. Письменний, С. Л. Коваль [та ін.] ; за ред. Т. О. Кізими. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2017. 200 с.

19. Фінансова грамотність : навч. посіб. / авт. кол. ; за ред. Т. С. Смовженко. 2-ге вид., випр. і доп. Київ : ДВНЗ «УБС НБУ», 2013. 311 с.

20. Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як? : навч. посіб. / авт. кол. Київ : НБУ, 2019. 272 с.

Інтернет ресурси:

1. Гаразд - https://harazd.bank.gov.ua/

2. Центр фінансових знань «Талан» - https://talan.bank.gov.ua/

3. Школа фінансової грамотності «Талан» Національного банку України - https://promo.bank.gov.ua/school-talan/

4. Офіційний сайт НБУ - https://bank.gov.ua/ua/news/all/v-ukrayini-zapustili-osvitniy-serial-tsifrovi-groshi

5. Діти і гроші: як у світі дають на кишенькові витрати. URL: http://www.newsmarket.com.ua/2012/01/diti-i-groshi-yak-u-svitidayut-na-kishenkovi-vitrati.

6. Радзішевська Д. В. Підвищення фінансової грамотності населення України як один із пріоритетів державної політики на сучасному етапі. URL: http://www.academy.gov.ua/ej/ej13/txts/Radzishevska.pdf.

7. Захист прав споживачів фінансових послуг: поінформовані та захищені споживачі – запорука підвищення довіри до фінансового сектору/ URL: http://www.finrep.kiev.ua/download/legal_publication_ jan2013_ua.pdf. 7.

8. Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» від 05.04.2001 № 2346-III : URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2346-14